

LUD

Organ Spółki Wydawniczej — Wychodzi raz na tydzień.

ROK II

KURYTYBA, DNIA 29 GRUDNIA 1921.

Nr. 53.

Adres dla listów: — Curityba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curityba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil.

Warunki prenumeraty:

W Brazylii, rocznie	10\$000
Półrocznie	5\$500
Kwartalnie	3\$000
Miesięcznie	1\$000
W Argentynie	10 pezów
W Ameryce Północnej i Kanadzie	3.50 dol.
W Europie	12\$000
Numer poszczególny	200 rs

We wielu wypadkach albo-
wiem zaniedbanie dzieci jest
wielkie, wychowaniem ich nikt
się nie zajmuje, ani nawet ro-
dzice własni, bo czasu nie mają
lub wychować nie, umieją.

Ileż kolonji jest jeszcze bez
szkoły, ileż szkół zaledwie na
tę nazwę zasługujących. Ileż
analfabetów wśród starszych
młodzieńców, ile wśród dzieci
w szkolnych latach. Ileż do-
brych nawet szkół prawie pu-
stych, dla braku zrozumienia
potrzeby nauki. Iluż nauczy-
cieli marnie płatnych, którzy
nieraz zmuszeni są szkołę rzu-
cić dla braku utrzymania. Ileż
szkół bez nauczycieli.

Są jeszcze do dziś dnia ro-
dzice, którzy dla dziecka nie
więcej nie poświęcą, aniżeli dla
zwierzątka swojego. W ciem-
nocie pod każdym względem
trzymają swoje własne dziecko
choć sami czytać umieją.

My Polacy jesteśmy tu w
Brazylii przeszło 50 lat, a
jakże mało mamy ludzi tu-
taj wykształconych. Czas, że-
bysmy przestali już być po-
między przybyszami tym naj-
miejmiej wykształconym naro-
dem.

Więc do dzieła Bracia Ro-
dacy, więc w tym roku 1922
skupmy się naokoło dzieci i
weźmy sobie na ten rok do ser-
ca ono hasło: »Oświata ludu
dokona cudu«.

Doń sobie podajmy, z po-
mocą spieszymy ubodzy i nieu-
bodzi i bogaci, do onych trzech
królów podobni.

Każdy wedle sił swoich po-
magajmy tym dzieciom w któ-
rych nadzieja lepszej przysz-
łości; pomagajmy, by wyrósł
mogły i utajoną w sobie siłę
w przyszłości światu oddać, by
rozwinętemi przez naukę zdol-
nościami ludzkości lepszą dro-
gę wskazywać i torować mogły.

Nie oglądajmy się tylko na
wysiłki rządu kraju w którym
mieszkamy: on nam wszystkiej
nauki i wszystkich ułatwień dać
nie może a już weale nie może
dać, co byśmy w dzieciach, po-
tomkach Polaków widzieć chcie-
li, języka i obyczajów ojców,
znajomości świętej przesz-
łości Polski.

Więc obudzmy się z uspienia.
Więc ruszmy się z ociężałości,
więc wspólnymi siłami stwórz-
my co da wszystkim dzieciom
możliwość kształcenia się.

Więc stwórzmy instytucję
która poprowadzi dzieło oświa-
towe na zasadach katolickich
oparte — »Związek« stwórzmy
szkół i towarzystw i grup o-
światowych.

Na to zaś trzeba pewnych o-
fiar, trzeba dobro ogólne mieć
na względzie. Bez ofiar, bez
trudu i wysiłków nie nie zro-
bi-

Wszystkim Czytelnikom i Przyjaciotom

„Ludu“ życzy pomyślnego NOWEGO ROKU

Redakcja.

my. W twardym kamieniu wy-
kute pomniki są najtrwalsze.

Blizszych informacji doty-
czących Związku Katolickich
Szkół Polskich udzielimy w na-
stępnych numerach.

Stefan Wilosławski

Prezes Komisji

X. Stanisław Piasecki

Sekretarz

Kilka słów o stron- nictwach politycznych w Polsce.

Olbrymi ruch narodowy w
Polsce powołał do bytu mn-
stwo stronnictw politycznych. Je-
dne pochodziły jeszcze z czasów
niewoli, inne powstały już w o-
drodzonej Polsce; jedne zanika-
ją inne powstają. Obecnie t. j. w
roku 1921 mamy stronnictwo po-
litycznych w Polsce 20; z tych
11 partii mają postów w sejmie,
a 9 nie zdolało wybrać swych
przedstawicieli do sejmku. Nadto
na obszarach Polski działa 5
grup politycznych żydowskich a
4 ukraińskie. Niemcy Jotyczas,
choć występują zgodnie, nie stwo-
rzyli jeszcze wyraźnego stronni-
ctwa. Ogółem w Polsce mamy
zatem aż 30 stronnictw politycz-
nych.

Stan sejmowy tych stron-
nictw, o który nam się głównie
rozdchodzi jest następujący. Po-
słów obradujących mamy w sejm-
ie 392.

Większe grupy są:
Związek Ludowo-Narodowy 74 postów.

Centrum Narodowe for-
muje dwa stronnictwa złączone:
chrześcijańsko-narodowy klub ro-
botniczy (23 postów) i narodo-
wo-chrześcijańskie stronnictwo
ludowe (21 postów) razem 44
postów.

Polskie stronnictwo katolicko-
ludowe 5 postów.

Zespół stronnictw centrum
sejmowego o: narodowe zjed-
noczenie ludowe (58); polskie
stronnictwo ludowe (83) klub pra-
cy konstytucyjnej (18) i zjedno-
czenie mieszczańskie (13), razem
164 postów.

Lewica. Grupa Stapińskiego
(12), Wyzwolenie (23), Narodowa
Partja robotnicza (15) Związek
polskich postów socjalistycznych
(35), Komunistyczna partja robo-
tnicza polska 2 razem 87 postów.

Wolny Związek postów naro-
dowości żydowskiej: klub naro-
dowo-żydowski (5 postów), lu-
dowcy żydowscy (2), ortodoksi
(2) sjonisci (1); razem 10 postów.
A nie zgłosiło przynależności
partyjnej postów 6.

Razem sejm ma 392 postów.
Zależnie od przedmiotu obrad
sejmowych układają się stronni-
ctwa w różny sposób i tworzą
potem tak zwaną większość sejm-
ową. Sejm jako nowy niema
jeszcze wyrobienia politycznego
i przynosi częste niespodzianki.
Sejm nasz n. p. niema właści-
wej prawicy, ma zato aż dwa
centra. Niektórzy postowie w
nainności swojej głosują przeciw
własnym ministrom, a niektóre
stronnictwa radykalne chciałyby
i rządzić i być w opozycji zara-
zem. Sprawa wolnego obrotu zie-
miopłodami n. p. podziela sejm
na dwa wielkie ugrupowania:
producentów i konsumentów.

Zelazna ręka, wielkie doświad-
czenie polityczne marszałka sejm-
u Wojciecha Trąpczyńskiego
pokonało pierwsze trudności i
zdolało zjednoczyć dla dobra
sprawy ojczyźnej rozbieżne stron-
nictwa. Nowe wybory do sejmku
sprowadzą uzdrowienie tych za-
wilych i trudnych rządów na-
szego sejmku.

Sprawy szkolne.

Od pewnego czasu dały się
zauważyć starcia w kwestji na-
szego szkolnictwa między »Swie-
tem« a »Ludem« na temat: Czy
szkoła powinna być prowadzo-
na w duchu katolickim, czy też
tolerancyjnym, czy wreszcie po-
dług uznania tych, co na nią toż, a
nią się opiekują i do niej swe
dzieci ślą?

Przekonania te nie przyniosły
nam żadnej korzyści, natomiast
uśpiły czujność naszą na ruch
nacjonalistyczny, jaki w ostatnich
czasach zagraża szkołom naszym
bez względu na to, czy w nich
wykładana jest religja, lub nie.

Podają tu w streszczeniu spra-
wozdanie z objazdu szkół p. O-
restesa Guimaraes'a, byłego profes-
i dyrektora jednej ze szkół w
São Paulo, a obecnie inspektora
federalnego szkół subwencjo-
nanych w Santa Catharina.

P. Guimaraes w swem spra-
wozdaniu zwraca uwagę, że pra-
ca emigracyjna większych naro-
dów nie powinna ująć uwag

Nasz program.

Nasz program na rok przy-
szły jest krótki i w dwóch
streszczamy go słowach: praw-
da i naród

Oparci na zasadach prawd
chrześcijańskich, wiecznych i
niezmiennych, prawdą tylko
powodować się będziemy. Po-
wiemy ją też każdemu bez
względu na stanowisko i par-
tję. Wykuci jak posąg z jedne-
go kawałka nieznamy kompro-
misów czyli układów; dlatego,
ktokolwiek targnie się na za-
sady moralności spotka się ze
stanowczą z naszej strony od-
prawą. Prawdy wiary bowiem
wytwarzają zasady wedle słów
naszego wieszca Krasieńskie-
go: »Z wiary waszej — wola
wasza; z woli waszej — czyn
wasz będzie«. Gdzie niema za-
sad albo są złe, tam wola ży-
dana albo zła, a potem życie
czele lub grzeszne. Już nie ta-
kie przewroty i rewolucje do-
świadczały i zwalczały prawdy
chrześcijańskie a jednak po cięż-
kiej walce i krwawych doświad-
czeniach narodów te prawdy
zwyęzły zawsze — tak bę-
dzie i w przyszłości.

Naród to drugi-punkt nasze-
go programu. Naród polski —
ten biedny, poniewierany przez
150 lat swej niewoli — a dziś
wolny i pracowicie budujący
gmacz swej ojczyzny. Nieznan-
ny, raczej niepoznany walczą-
dziś z oszczerstwem i kłam-
stwem swych dawnych ciemię-
życieli, którzy nie mogą znieść
Polski powstałej z grobu. Jak
w roku zesłamy opisywaliśmy
czytelnikom naszym nowe ży-
cie i rozmach zamartwychsta-
łej Polski, tak i w tym nowym
roku. — Ona będzie głównym
przedmiotem naszych opisów.
Jak dziś podniosły się czoła i
rozmajśniły twarze naszych ro-
daków we wolnej Polsce i wy-
prostowały długo zgięte ich
grzbiety, tak i nas podnieś
do szlachetnej dumy to poczu-
cie, że do nich należymy i z
nich wyszliśmy.

Jak Polska obecnie nie jest
już tylko przywilejem klas wyż-
szych, lecz wnika i wchodzi do
chat, powołując cały naród do
swej służby — tak i my, choć
swej służby — dzięki jej możemy
za oceanem, dzięki jej możemy
stać się jeszcze szlachetniej-
szymi i szlachetniejszymi.

i dostojeństw matki, płynie, bo-
gactwo i dostojeństwo dzieci.

To przekonanie, że służyli-
śmy tym dwom hasłom tak
wzniosłym i szczerym wzmac-
niało nasze siły, bo trudotw
żadnej mierze ani stopniu zys-
ki doczesne nie odpowiadały;
lecz myśl, że podnosimy i o-
świecamy umysły braci, że po-
krzepiamy na sercu tych cięż-
ko pracujących i wdzierających
się w lasy parańskie rodaków,
ta dawała nam i dodaje no-
wego bodźca do dalszej pracy
i poświęcenia. Ze strony zaś
łaskawych czytelników spodzie-
wamy się w Nowym Roku dal-
szej i ciągłej przyjaźni, zyczli-
wości i poparcia.

Redakcja

RODACY!

„Nie po polsku do swoich ojców mówią
działki
Już Polki nie rozrzucają święte słowo
matki

Przeszła działwa pieść i w wędziach
Przy uczciach, w chacie. Płaski śladów
Płaski śladów

W obcym języku córka uczucia objawia
W obcym d. w. rozwija i do onót się
w prawia

Powyższe słowa naszego poe-
ty Brodzińskiego już się speł-
niły we wielu wypadkach. Aby
one nie spełniały się w dal-
szym ciągu, do wspólnej pracy
oświatowej w parze z pielę-
gnacją religijnych uczuć, po-
łączmy się wszyscy w jeden
Związek Katolickich Szkół Pol-
skich.

Jako w Jaselkach około dzie-
ciny w której swoje iludzk-
ości pokładali nadzieje, skupili
się ubodzy pasterze i bogaci
królowie ofiary jej składając,
tak my Bracia Polacy w tym
nowym roku około dzieci na-
szego narodu skupić się mu-
simy.

Dusza każdego dziecka, to
skarb, który od zguby ucho-
nić trzeba. Umysł dziecka, to
perła którą aby błyszczała osz-
lifować nauką musimy. Każde
dziecko to nowa a ukryta gi-
fada: obudzić ją trzeba, aby dla
dobra swojego i innych w przy-
szłości działać mogła.

Jakżeż ten skarb zostawić w
zapomnieniu, tę perłę w zanied-
baniu, tę siłę uspioną i skre-
powaną, tę istotę wyższą z by-
dłałami zrównaną?!

KOLONISTO!

Dlaczego chcę cię zainteresować fazendą „Amolafaka” czyli Kolonią Cel. QUEIROZ.

BO MOŻESZ TAK KUPIĆ TANIO (od 60 do 70\$ za akier) ziemię wyborową do sadzenia jak i doskonały herwał a więc nie będziesz potrzebował dusić się na małym locie wyjałowionym od lat.

BO ZBYT NA PRODUKTY I HERWĘ jest tam świetny, tak, że za herwę płaci tyle co i w Kurytybie a o dwa milrejsy więcej niż w Guarapuawie czy Prudentopolis.

Bo niema tam intruzów, a więc niema bójelek, awantur rozlewu krwi a tytuł definitywny pewny i każdej chwili możesz go otrzymać.

Bo gdy kolej zbudują to od razu podwoisz swój majątek. Bo będziesz tam siedział kupą ze swoimi.

Już kilkadziesiąt rodzin polskich upewniło się o ziemię. Od Nowego Roku będzie budowaną szkoła. Już myśli się o kościele.

Zresztą kota w worku się nie sprzedaje. Przyjeżdż, obacz, a napewno kupisz!

Do Guarapuawy jedź przez Fernandes Pinheiro lub Ponta Grossa karosą aż do miasta, gdzie ci każdy pokaże biuro WŁADYSŁAWA RADECKIEGO.

Uwaga: Ziemia za gotówkę, nie daje się przejazdów za pomocą i t. p. zasilków, agentom zwalczającym kolonizację Kolonii Queiroz utrzymaj nosa.

Brazylijan, zaznaczając przy tem, że nauczyciele tych szkół nie chcą absolutnie wiedzieć o teorii szkół rządowych, gdyż dla nich egzystuje tylko prawo przynależności narodowej. Oprócz tego nauczyciele tych szkół są pochodzenia cudzoziemskiego, a wielu z nich nie zna języka portugalskiego. Stąd wskazuje p. G. doniosłość jaką odegra nacjonalizacja szkół początkowych.

Aby poprzez dane o szkołach prywatnych p. G. podaje, że przy pewnej okazji, egzaminując w Blumenau 34 nauczycieli, którzy podług prawa stanowowego, aby otworzyć szkoły, winni udowodnić znajomość języka, geografii historii Brazylii na stawiane im pytanie: „Co nazywamy Ojczyzną?” odpowiedzieli z namaszczaniem: „Ojczyzną nazywamy ziemię naszych rodziców, naszych dziadków i pradziadków; krew, rasę, ducha narodu, dziedzictwo przekazane nam przez naszych przodków, które winniśmy zachować za wszelką cenę.”

P. G. inspektując szkoły uważa sobie za szczególną przyjemność stawiać te pytania, na które, jak zaznacza, otrzymuje powyższą odpowiedź.

Na skutek poczynionych spostrzeżeń przez p. G., konferencja międzystanowa nauk początkowych zajęła się wyświetleniem memoriału pana Orestesa a Guimarães'a i ogłosiła co następuje: Nauka początkowa winna odbywać się tylko w języku portugalskim; język urzędowy w szkole prywatnej ma być portugalski; geografii, historii Brazylii ma uczyć tylko rutynowany nauczyciel Brazylijanin; wzbrania się nauki języków obcych dzieciom poniżej lat 11-stu.

Prawo to nie dotyczy udzielania nauki w domu ucznia, jako też szkół, które prawo związane uznają jako cudzoziemskie. Zastanówmy się zatem nad nowym zamachem na szkoły i skoncentrujmy uwagę naszą na sprawę pierwszej wagi ogół obchodzącą.

Wł. Dużański.

SZKOLNICTWO NIEMIECKIE W BRAZYLII.

Z pomiędzy kolonistów różnych narodowości, najliczniejsi są bez wątpienia koloniści niemieccy, którzy począwszy od roku 1832 zalewali zwłaszcza stany Brazylii. Wysoko uświadomieni,

gospodarni, zrozumieli, że tylko oświata może im zapewnić wysokie stanowisko między narodowościami nowej ojczyzny. Skwapliwie zabrali się też do budowy szkół i sprowadzania nauczycieli: Ofiarności przybrała wprost niesłychane rozmiary. Już w roku 1850 mają 11 szkół, w roku 1900 szkół 147, a w roku 1920 szkół 298 z 1311 nauczycielami i nauczycielkami a 11901 uczniami. Przeciętnie na jedną klasę przypada 42 ucznia. Do tych świetnych wyników przyczynił się związek katolickich szkół niemieckich i samo poczucie ludności, że bez oświaty nie utrzymałaby się na tym poziomie, na którym stała w kraju i nie zyskałaby więcej na wyjeździe z ojczyzny. Niemniej przekonania religijne Niemców, właściwa im zgoda i łączność tudzież zdrowy sąd, gdzie są prawdziwe podstawy wiary, moralności i uczciwości, sprawiły i przyczyniły się do tak świetnego rozwoju szkolnictwa katolickiego. Poza związkiem są jeszcze niezależne szkoły protestanckie i bezwyznaniowe. Naturalnie pomoc pieniężna rządu niemieckiego, zwłaszcza przed wojną, przyczyniła się w niemałej mierze do rozwoju szkolnictwa niemieckiego.

Wiadomości.

Z POLSKI.

WARSZAWA.

Komisja opieki społecznej ukonstytuowała w sejmie porucząc przewodnictwo p. Kosmowskiej zastępstwo p. ks. Kotuli, następnie wysłuchała sprawozdanie prezesa polskiej komisji repartycyjnej p. Korsaka. Ze sprawozdania należy przytoczyć, że od marca do listopada wywieziono do Rosji w 78 transportach 65 797 jeńców, a w 7 transportach 2000 osób cywilnych, zaś przywieziono do Polski w 247 transportach 25 335 jeńców wojennych i w 273 transportach 282 276 osób cywilnych. Dla zbliżenia etapów reemigracji, zwłaszcza w Baranowicach, postanowiono wysłać delegację sejmową.

We Warszawie dnia 3-go listopada zmarł nagle na atak

serca Andrzej Niemojewski, znany publicysta i redaktor „Myśli Niepodległej”.

We Wielkopolsce organizuje się na wielką skalę związek Obrony Zachodnich Kresów Polski. Powstaje niemal we wszystkich miastach i miasteczkach a nawet i na wsiach. Ma za zadanie, krzepić i podtrzymywać polskość na pograniczu z Niemcami, śledzić ich zamiary, podziemną robotę, walczyć z kłamstwem i oszczerstwami ich dzienników i pism, które mi zasypują zachód do tego stopnia, że nawet Watykan i jego polityka uległa pod ich wpływem błędnym co do Polski informacjom. Pierwsze Towarzystwo Obrony Zachodnich Kresów powstało w Krakowie, które obecnie organizuje swoje filie na Śląsku Górnym i Cieszyńskim, bo zaciętość i okrucieństwa Niemców przechodzą już wszelkie granice. Znowu zawrzała w całej pełni walka niemiecko-słowiańska trwająca już przeszło tysiąc lat. Ze strony przeciwnej idzie karnie na nas całe społeczeństwo niemieckie, zgodnie zszeregowane od spartakowca-bolszewika począwszy a na księdzu katolickim skończywszy. Schlesische Volkszeitung, organ katolickiego centrum śląskiego i biskupa wrocławskiego zaspiewuje kłamstwami o Korfantym, Śląsku i Polsce całe Niemcy i świat. Lecz prawda powoli zwycięży, a o Polskę rozbije się zaciętość pruska.

ODZNACZENIE KSIĘDZA BISKUPA BANDURSKIEGO.

Ks. biskup Bandurski został odznaczony przez Min. Spraw Wojsk. Krzyżem Waleczności.

CZERWONA „OLGA”, PRZYJACIÓŁKA TROCKIEGO.

Wśród komunistów, aresztowanych na konferencji w katedrze św. Jura we Lwowie, znajduje się także żydówka warszawsko-rosyjska, znana pod pseudonimem „Olga”. Jest to znana przyjaciółka Trockiego, Jedna z najmniejbezpieczniejszych jego agentek, która przewodniczyła zebraniu. Liczy lat około 30, odznacza się rasową brzydota i bezczelnością. Władze warszawskie śledziły za nią od pół roku. Na zebraniu niedzielnym powiedziała:

„Zobaczycie, co mój Trocki robi za trzy miesiące”.

Prawdziwego nazwiska „Olgi” na razie podać nie możemy. Dawniej była „monarchistką”. Przybyła w roku 1914 do Lwowa przebrana po męsku za rosyjskiego kapitana. Brała udział w bojach karpackich. Po przewrocie stała się zagorzałą bolszewiczką i jeździła po Rosji w celach agitacji. Obecnie prowadziła w Polsce wywrotową robotę. Wiedząc tę stawią ją niektórzy bolszewicy na pierwszym miejscu po Trockim, który ją często wysyłał na agitację. W jaki sposób obecnie przyjechała do Lwowa, niewiadomo. „Czerwona Olga” była jedyną wysłanniczką rosyjskich sowietów na niedzielnym zebraniu.

DOKOŁA GÓRNEGO ŚLĄSKA.

W Nysie odbyło się wielkie zebranie przemysłowców Górnośląska w sprawie autonomii dla tych części Górnośląska, które pozostały przy Niemczech. Przemawiał między innymi X. Ulicka i poseł centralny Erhardt. Obaj atakowali rząd, zarzucając mu, że jego

Czytelniku nie zapomnij zapłacić prenumeraty!

obietnice dania krajowi autonomii, były nieszezere. X. Ulicka atakował antypolską politykę rządu pruskiego w czasach przedwojennych i stwierdził, że polityka ta łącznie z agitacją wszechniemiecką, zaprzepaściła sprawę Górnośląska i jedynie partii centrum należy zawiązać, że przynajmniej cośkolwiek z Górnośląska pozostało przy Niemczech.

AUTONOMJA W NIEMIECKIM GÓRNYM ŚLĄSKU.

„Oberschlesischer „Courier” donosi, że autonomia części Górnośląska Niemcom przypadająca została poważnie zagrożona. Obecnie w tej sprawie toczą się rokowania między rządem pruskim a rządem niemieckim. Rząd pruski zajmuje stanowisko wrogie wrogię autonomii. „Oberschlesischer Courier” krytykuje ostro stanowisko rządu pruskiego w tej sprawie.

ROZPACZ LUDNOŚCI POLSKIEJ.

W Zabrze, oraz w powiecie gliwickim i strzeleckim ludność zrozpaczona faktem pozostawienia jej przy Niemczech, zgłasza się do urzędów polskich z prośbą o opiekę przed gwałtami Niemców.

„Goniec Górnośląski” stwierdza, że pismo „Katolik” należące do Napieralskiego uderzyło w ton pojednawczy. W ten sposób ze strony polskiej uczyniono krok wywołujący do zgody. Gazety niemieckie nie poniechały jednak tonu wyzywającego, uważając Górny Śląsk za własność niemiecką. Jedynie „Oberschlesischer Courier” zaprzecza pogłoskom oszczerczych pras niemieckiej rzucanym na Polaków.

O rokowaniach w Raciborzu w sprawie powrotu uchodźców nadchodzą następujące szczegóły. Ze strony polskiej w konferencji uczestniczyli: Dr. Biały, dr. Sobota, ks. Brandys i Trunkhard. Sir Williams twierdził, że w okolicach Koźla i Opola pozostaje wielu członków selbstschuecu, których należałoby jak najprędzej stamtąd usunąć. Ze strony polskiej stwierdzono dowodnie, że w stosunku do powracających Niemców ludność polska zachowuje się zupełnie poprawnie. Fakt nie wpuszczenia 58 osób tłumaczy się tem, że byli to jawni członkowie orgeszu. (Organizacja samoobrony niemieckiej). Jeśli Niemcy nie wracają, to jedynie dlatego, że czynią sobie źródło dochodów ze swego położenia „pokrzywdzonych emigrantów”. Williams wzywał prasę polską, aby zaniechała wystąpień przeciw Niemcom. Pisma polskie odpowiadają na to, że z podobnym apelem zwrócićby się należało do Niemców.

Zurychski „Lagos Anzeiger” donosi z Rzymu, iż włoski minister spraw zagranicznych oświadczył, że powrotu wojsk włoskich z Górnośląska należy się spodziewać najwcześniej w marcu 1922. O stratach wojsk włoskich na Górnym Śląsku powiedział minister, iż w

okresie okupacji poległo tam 11 oficerów, 68 żołnierzy i 6 osób cywilnych.

ZBRODNIENIE NIEMIECKIE.

Z powiatu kozielskiego, raciborskiego i oleskiego donoszą o nowych morderstwach, dokonanych przez Niemców. Uchodźcy, którzy powrócili do swoich siedzib, uciekli stamtąd ponownie z obawy o swoje życie.

Z Brazylii.

KURYTYBA. W dzień Bożego Narodzenia po południu utopił się w stawie na Bacachery Adam Wistuba ze swoją narzeczoną, Kalinowską. Idąc do stawu w zamiarze użycia jardy łódka wstąpiła do sklepu p. Aleksandra Kłosa. Wistuba wypił sobie szklankę wina, ona gazozy. Wziął jeszcze fiaskę wina na drogę. Drocząc się mówił, że zjąpiaci proźniej, bo jeżeli się utopi to nie będzie potrzebował płacić. Towarzyszka zwróciła mu uwagę, że lepiej przedtem zapłacić jeżeli już miałby się utopiż, zapłacił i poszli; wzięli łódkę p. St. Neymana, pojeździli trochę a potem nie wiadomo jakim sposobem znalazł się pod łódką; ratowali się jeszcze jakiś czas wołając o pomoc. Przeplęwały wprawdzie blisko nich trzech chłopaków mniejszych, którzy jednak widocznie nie chcą narażać się na niebezpieczeństwo dojechali do brzegu i poszli sobie. Dwuch ludzi zoczywszy niebezpieczeństwo dopadli łódki i pospieszyli z pomocą. Gdy byli już niedaleko, tonących opuściły siły i skryli się pod falami.

Mimo gorliwych poszukiwań nie można było znaleźć nieszczęśliwych tego dnia, dopiero na drugi dzień rano wyciągnięto ich trzymających się się wzajemnie. Zapewne dziewczyna ze strachu chwyciła się swego narzeczonego i skrępowała go tak, że siebie ani jej nie mógł ratować.

Prezydent stanu rozdał zegarki złote 7 najlepszym nauczycielom szkół publicznych.

Bawił w tych dniach w Kurytybie J. Weliński delegat centralnej komisji synonistycznej w Londynie. Objędzda Południową Amerykę w celach propagandy żydowskiej. Z Kurytyby ruszył do Porto Alegre.

W dniu 25-go grudnia odbył się chrzest przed miesiącem urodzonego syna P. P. Głuchowskich, w ich prywatnym mieszkaniu na Kamiennej. Chrzestem nadano imię Macieja Kazimierza Grzegorza. Obrzędu chrztu św. dokonał ks. Jan Kzymetka. Ojcem chrzestnym był p. Stanisław Neyman, matką chrzestną p. Kazimiera St. Rydygier. Zyczymy aby Maciejek rósł zdrowo na chwałę ojczyzny i pociechę rodziców.

Z KOLONJI. Wobec świetnego urodzaju kukurydzy czyli milji, który się zapowiada po koloniach, pytamy się znowu, do czego rąk dostaną się te wspaniałe zbiory? — Dowiadujemy się, że agenci żydowskiej skupują milję po koloniach, lub, że koloniści sami odwożą

Ze swiata.

FRANCJA. Aristides Briand i Lloyd George pracują nad tem, aby zwołać konferencję międzynarodową, któraby się zajęła polepszeniem ekonomicznem państw europejskich.

AUSTRJA. Między Austrią a Czechosłowacją zawarto układ tej treści że wszystkie spory polityczne i ekonomiczne między temi państwami mają być załatwiane przez Ligę Narodów.

— Plebiscyt w Soproniu (Oedenburgu) wypadł na korzyść Węgier, wobec tego Austria musi z tego miasta zrezygnować.

— Parlament wiedeński uchwalił, że każdy mieszkaniec Austrii musi oświadczyć, czy i ile kapitału posiada za granicą.

REPUBLIKA NADREŃSKA. Pod tym nagłówkiem pojawił się w gazecie »Herald« artykuł napisany przez korespondenta tego pisma, w którym donosi, że przywódca ruchu orderwania pruskiej prowincji Nadrenji od reszty Niemiec i ogłoszenia jej republiką zwrócili się do generała Allena, komendanta wojsk okupacyjnych amerykańskich z prośbą o poparcie ich dążeń. Przypuszczają ogólnie, że oderwać się od Prus z początkiem nowego roku części zajęte przez wojska francuskie i angielskie. Generał Allen zabronił na swem terytorjum wszelkich manifestacji pod tym względem.

EGIPT. Patryoci egipscy nie godząc się na autonomię, którą Anglii chcieli uszczęśliwić Egipt, żądają zupełnej niepodległości protestując przeciw narzuconej autonomii.

WŁOCHY. W Lombardji panują posuchy do tego stopnia, że brakuje wody dla wytworu elektryki. Wskutek tego zarządcono ograniczenia w użyciu światła elektrycznego.

ROSJA. Między republiką antybolszewicką Władystokiem a bolszewicką Czity wybuchła wojna. Trocki posadza Japonją, że ją wywołała i żąda od rządu japońskiego wycofania wojsk japońskich z terytorjum Władystoku.

NIEMCY. Rząd niemiecki starał się zaciągnąć pożyczkę w Anglii, aby spłacić drugą ratę sumy wyznaczonej na odszkodowania wojenne. Ponieważ pożyczka nie doszła do skutku, dlatego rząd niemiecki propozował o zwłokę terminu. Aliadzi zażądali gwarancji i wyznaczenia sumy, jaką będą mogli 15 stycznia zapłacić. Przed komisją parlamentarną dla spraw zagranicznych Dr. Wirth oświadczył, że wszelka pożyczka jest dla Niemiec niemożliwa, że trzeba koniecznie podatki podnieść i zaprowadzić jak najdalej idące oszczędności we wszystkich gałęziach administracji.

TURCJA. Rząd młodoturecki w Angorze otrzymał notę od Czicherina, zapewniającą rząd kamentalistów o serdecznej przyjaźni jaką Rosja sowiecka żywi dla rządu młodoturków i obiecającą pomoc Rosji przeciw nieprzyjaciółom Turcji.

STANY ZJEDOCZONE. William Brian były minister Spraw Zagranicznych proponuje, aby

podzielić państwa na 4 grupy dla utrwalenia pokoju. Do pierwszej grupy miałyby należeć państwa zachodniej półkuli t. j. Ameryki do drugiej państwa europejskie, do trzeciej państwa azjatyckie, do czwartej państwa położone nad oceanem spokojnym. Zapewnia autor tego projektu, że ten podział byłby daleko skuteczniejszy w utrzymaniu pokoju niż obecna Liga Narodów.

MEKSYK. Robotnicy zajęci po fabrykach tkackich w Puebla ogłosili republikę sowiecką. Gubernator Sanchez popiera ten ruch za co został ogłoszony pierwszym prezydentem bolszewickim.

PERU. Okazała się kaczka dziennikarską wieść o mobilizacji wojsk peruańskich. Zatarg między Peru a Cziłe ma być załatwiony pokojowo.

KURS PIENIĘŻNY.

Funt sterling 32\$000, frank francuski 634 rs., lira 355 rs., dolar amerykański 7\$878, mil-rejs portugalski 651 rs., pez argentyński papierowy 2\$680, złoty 6\$050, pezo urug. 5\$650, korona austriacka 005 rs., marka niemiecka 046, marek polskich 359 za 1\$000.

T-WO TAD. KOŚCIUSZKO — ŁĄCZNOŚĆ I ZGODA.

Na walnem zebrań T-wa Tadeusz Kościuszko Łączność i Zgoda dnia 4-go grudnia został wybrany nowy zarząd do tegoz T-wa na rok 1922: na prezesa Józef Oleśnik, zastępca prezesa Piotr Kryżanowski, sekretarz Wład. Sobolewski, zastępca Stanisław Trojan, skarbnik Józef Dynarowski, zastępca Fr. Wicher, bibliotekarz Michał Iwanicki, zastępca Feliks Śmieciechowski, komisja rewizyjna: Maciej Olte, Józef Kopeuszynski, Sylwester Piesscki, Stanisław Tempicki, Jan Plombon, chorąży Michał Kuchta i Józef Sikorski, poborca od mieszkań Michał Nowicki, komisja dla choreych: Stanisław Tempicki, Edward Skarbek, Jan Troczynski. ZARZĄD.

Towarzystwo Tad. Kościuszko — Łączność i Zgoda urządza dnia 1-go stycznia 1922 r. ka BAL o godzinie 1 szej po południu w lokalu T-wa na które zaprasza szanuj wszystkich Rodaków. ZARZĄD.

Tow. Polskie Im. BIBLIOTEKA POLSKA w Tres Barras

POTRZEBUJE NAUCZYCIELA wymaganym jest język portugalski i polski; pensja miesięczna wynosi 150\$000, pomieszkanie wygodne z wielkim ogrodem dla użytku nauczyciela. Wszystkie pozagodzinne lekcje są jego dochodem. Zgłosić się na adres: Sociedade Polonca „Biblioteka Polska“ — Tres Barras — Santa Catharina. 2

Towarzystwo „WOJNOŚĆ“ w Iraty

potrzebuje nauczyciela do prowadzenia szkółki elementarnej w języku polskim i portugalskim. PFNSJA 180\$000 MIESIĘCZNIE i mieszkanie w budynku szkolnym. Oferty listownie: J. A. Nowak — Iraty — Parana. 2

PRAKTYCZNA SZKOŁA HANDLOWA.

Kurytyba, Rua Muricy 103 (piętro) przygotowuje do zawodu kupieckiego. Kurs trwa rok. Rozporządza 4 biurami wzorowymi. Zapisywać się można kiedy bądź. Na żądanie udziela się informacji. Oddzielnie udziela się nauki pisanja na maszynie za opłatą 10\$000 miesięcznie. 12

PIANISTKA.

Pani Rosa Lubrano, dyplomowana w konserwatorium muzycznym w Neapolu, daje lekcje przygotowawcze do koncertów i do egzaminów; uczy według najnowszych i szybkich metod starszych i dzieci począwszy od 4 lat. Uczy harmonizacji; małarstwa i desani.

Mieszka na Pracą Osorio N. 10

Chcesz zrobić dobry interes?

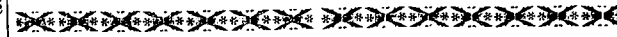
To kup Fabrykę do palenia i młolenia kawy! Motor naftowy, dwa młyny do młolenia kawy i zyla lub kukurydzy (mija) i dwa piece do palenia kawy.

Pasy w dobrym stanie, wogóle cała transmisja, jakby nowa. To wszystko daje za dwa tysiące milów; sprzedaj z powodu wyjazdu! Za tak niską cenę, możesz mieć czystego dochodu miesięcznie 400\$000. Chcesz mieć pewność i przekonanie się o prawdziwości to przyjeźdź do Castro do właściciela Stanisława Lebidzińskiego. 5

Chcecie kupić tanio?

NACZYNNIA PORCELANOWE, ŻELAZNE, NARZĘDZIA ROLNICZE, FARBY, OLEJ, DROBNE RZECZY, SZKŁO DO OKIEN i t. d.

Kupujcie tylko w CASA VERMELHA, Rua José Bonifacio N. 15.

AO LOUVRE

NAJWIĘKSZY I NAJWIĘCEJ UCZĘSZCZANY MAGAZYN MÓD I GALANTERJI W POŁUDNIOWEJ BRAZYLJI.

Nowości sezonowe:

JEDWABIE, ARGONTYNY, WOALKI, KORONKI.

Grudzień

W tym miesiącu zmieniamy urzędzenia i powiększamy nasz magazyn. Ażeby za powstające stąd niedogodności, naszym destyngowanym fregozom dać rekompensatę postanowiliśmy dawać podwójną ilość kwitków oszczędnościowych każdemu kto płaci gotówką.

Róvvna się to 8 proc. rabatu.

CENY TARGOWE

w Kurytybie dnia 27 grudnia 1921 roku.

NAZWA PRODUKTU	CENA ZA	MILREJSY
Zyto	worek 60 kg.	12\$000
Pszenica argentyńska tutejsza	» 60 kg.	14\$000
Owies	» 15 kg.	8\$000
Jęczmień	» 60 kg.	6\$000
Ryz biały	» 60 kg.	36\$—40\$
Ryz czerwony	» 60 kg.	32\$000
Kukurydza nowa	» 60 kg.	6\$000
Kasza tatarszana	» 60 kg.	30\$000
Fizon	» 60 kg.	13\$300
Fasola	» 60 kg.	10\$000
Groch	» 60 kg.	10\$ — 16\$
Ziemniaki angielskie	» 50 kg.	3\$000
Cebula	» 15 kg.	2\$500
Mąka pszenna sublima	» 44 kg.	34\$000
» lili	» 44 kg.	36\$000
» mandiokowa	» 40 kg.	12\$000
» zytinia	» 15 kg.	7\$000
Otręby	» 30 kg.	4\$000
Cukier mascavinho Rio Grande	1 kg.	\$80
» biały rafinowany	1 kg.	1\$000
» biały mielony	1 kg.	\$80
Sól	1 kg.	\$700
Masło	1 kg.	4\$100
1 tuzin		\$80
Jaja	1 sztuka	1\$400 — 2\$500
Kura	1 kg.	2\$000
Stoniac	1 kg.	2\$300
Smalec	1 kg.	1\$300
Mięso wolowe	1 kg.	1\$600
» wieprzowe	1 kg.	\$800
Chleb	1 kg.	2\$000
Kawa	1 kg.	\$500
Herwa mate	1 kg.	\$600
Miód	100 litrów	70\$000
Kaszas	100 „	9\$000
Wino nacional		

Ceny powyższe płacą kupcy w Kurytybie, nabywcy, względnie wendziści pobierają zwykle wyższe.

ją do najbliższych wend, które są pospolicie w rąku Włochów. Znajemy słuszność twierdzenia kolonistów, że załim straconego dnia lub 2\$ na transport milji, lecz nie możemy wyrozumieć, że nie znalazł się polak-pośrednik, któryby ten ciężki owoc pracy naszych kolonistów wziął w swe ręce, złożył go do młynów i tam zarobił na grysik kukurydziany lub mąkę. Wiecznie to samo niedołęstwo i błąd kraju rolniczego, że umiemy wytwarzać surowce przez najcięższą pracę, lecz zyski z przerobki joną w obcej kieszeni. Tylu kupców mamy w Kurytybie — możeby któryś zapośredniczył w tym tak dla innych zyskowym handlu.

ANTONINA. W tem miasteczku portowem wybuchły rozruchy uliczne spowodowane tem, że kamera muncypalna uchwaliła niektóre udogodnienia podatkowe dla bogatej firmy Matarazzo, ze szkodą dla reszty kupiectwa tamtejszego.

SANTA CATHARINA. Na koni Alfona napadł rój ós woznicę jadącego koniami. Sam ratował się spieszną fucieczką. Konia ucierpią do tego stopnia, że jeden z nich zdechtł zaraz, a drugi może się da uratować.

RIO DE JANEIRO. Prezydent republiki podpisał 19-go grudnia b. r. dekret, który nakłada 100\$ podatku na każdego wylosowanego do wojska, zwolnionego jednako od czynnej służby wojskowej z jakiegokolwiek powodu. Przekroczenie tego prawa może być karane grzywną dochodzącą do 2000 milrejsów.

Aby zapobiedz niedoborowi w dochodach państwowych referent komisji finansowej opracował projekt, który przewiduje zwiększenie się dochodów z podatków od tytoniu o 9000 kontów, od napojów o 14,000 kontów, od kart do gier o 100 kontów, od perfum o 1,900 kontów, od biżuterji o 300 kontów, jeżeli się je odpowiednio podwyższy.

Udadzą się wkrótce do Rio Grande do Sul różni lotnicy wojskowi, aby tam otworzyć nową placówkę dla lotnictwa wojskowego.

Telegramy doniosły, że w Stanach Alagoas, Ceara i Maranhão pojawiła się dżuma. Dyrektor Urzędu Zdrowia polecił urzędnikom higieny, by zastosowali wszystkie środki dla zapobieżenia rozszerzenia się tej zarazy.

5,000 bułgarów wniosło prośbę do ministerstwa rolnictwa, by im ułatwiło wyjazd do Brazylji.

W tych dniach przyjechało do Rio kilku oficerów policji riograndeńskiej. Cel ich przyjazdu jest trzymany w tajemnicy.

Niektóre fabryki papierosów dodawały kupony do paczek z papierosami i za pewną ilość zebranych kuponów dawały większe lub mniejsze podarunki. Na ten szczegół zwrócił uwagę kongres i umyślił wyzyskać go jako nowe źródło dochodu dla państwa. Kongres projektuje aby każdy kupon był selowany po 30 rs. a nadto aby fabryki albo kupcy dołączający kupony wykupili sobie na to osobny patent, który ma kosztować 500\$000.

Urząd Zdrowia ogłosił, że w Rio zarazy nie ma.

Banque Française et Italienne Pour l'Amérique du Sud

BANK FRANCUSKO - WŁOSKI KURYTYBA.

ZALOŻONY W PARAGUJ W ROKU 1910.

Kapitał zakładowy 50:000,000 Fr.
Kapitał rezerwowy 31:000,000 Fr.

Centrum — Paryż.

Filje: W KURYTYBIE, BUENOS-AIRES, SÃO PAULO, RIO DE JANEIRO, PERNAMBUCO, SANTOS; PORTO ALEGRE, ARARAQUARA, BARRETOS, BOTUCATU, CAXIAS, ESPIRITO SANTO DE RINHAL, JAHU, MOCÓCA, PONTA GROSSA, RIBEIRÃO PRETO, SÃO CARLOS, SÃO JOSÉ DO RIO PARDO PARANAGUA.

Adres telegraficzny do Banku w Paryżu lub którejkolwiek filji w Brazylii — SUDAMERIS

W Buenos-Aires — FRANCITAL

Bank ten przyjmuje pieniądze w depozyt:

Na rachunek bieżący zwykły procent 3 %
c/corrente limitada do 10:000\$000
z prawem wyjmowania co dzień sum nie przecho-
dzących 1.000\$000 na 4 proc.
Z wypowiedzeniem na 6 miesięcy przed wy-
jściem jakiegokolwiek sumy na 5 proc.
Z wypowiedzeniem na rok 6 proc.

Podejmuje się złatwiać wszelkie sprawy bankowe oraz przesyłki pieniędzy do każdej miejscowości w Brazylii lub zagranicą.

ADRES FILJI BANCU FRANCUSKIEGO W KURYTYBIE:

Ulica 1 de Março róg Marechal Deodoro.

Caixa Postal 0 — Telephone 190

REUMATOL

LECZYBÓLE REUMATYCZNE — DZIELNY ŚRODEK PRZE-
CIW GOŚCOWI, NERWOBÓLOM, ORAZ WSZELKIM IN-
NYM CHOROZOM MIĘŚNIOWYM.

Cena flakonu 1\$500.

APTEKA POLSKA

Ul. 15 de Novembro N. 5 — KURYTYBA

BANCO NACIONAL DO COMMERCIO

ZALOŻONY W 1895 ROKU.

Siedziba filjalna w Kurytybie Rua 15 de Novembro 55

Dr. MIROSLAW SZELIGOWSKI

BYEY ASYSTENT KLINIK EUROPEJSKICH.

LEKARZ I OPERATOR.

KURYTYBA — RUA S. FRANCISCO N. 25.

Leczy pođług najnowszych sposobów.

Wykonuje wszelkie operacje chirurgiczne.

Chorych zamiejscowych przyjmuje na leczenie i pobyt w klinice. Dokonuje badań i leczy promieniami Roentgena. Posiada własne laboratorium do badań chemicznych i mikroskopowych oraz do badań krwi na choroby ukryte. ZAMIEJSCOWYM UDZIELA INFORMACJI LISTOWNIE.

„A Compradora”

Bacność!

Chcecie kupić lub sprzedać jakiegokolwiek przedmiot, nowy lub używany po cenie najdogodniejszej? POSZUKUJCIE

„A Compradora”

RUA 15 DE NOVEMBRO N 7 — TELEFON N 508.

Filial: Avenida Luiz Xavier N. 16

Mamy wielki wybór mebli, nowych i używanych, ubrań, maszyny do szycia, naczyń kuchennych, książek, wiele innych sprzętów, które sprzedajemy po cenach najniższych.

Zwiedźcie nas sklep, a zaopatrzyć się bardzo — tanio w wiele przedmiotów których potrzebujecie.

KURYTYBA — PARANA.

Największy Polski Com Handlowy w Kurytybie

BAZAR UNIÃO

IGNACEGO KASPROWICZA

AVENIDA LUIZ XAVIER N. 28 — RÓG PRAÇA OZORIO.

Posiada zawsze na składzie wielki wybór materiałów wędnianych i białwatnych na suknie damskie i ubranie męskie.

Piękny wybór materiałów białych na suknie ślubne jakoteż welony i wianki. Olbrzymie zapasy koszul, kołnierzyków krawatek, szkarpetek, pończoch, kapeluszy, parasoli i t. d. PO CENACH PRZYSTĘPNYCH. 48 -- 52

Główna siedziba w Porto Alegre, Rio Grande do Sul

KAPITAŁ CZYNNY: 25:000,000\$000

KAPITAŁ REZERWOWY: 16:205,261\$820

Filje: W stanie Rio Grande do Sul i w główniejszych miastach

W Santa Catharina: Florianopolis, Joinville, Blumenau, Lages, Itajahy, Porto União i Laguna.

Parana: Kurytyba, Ponta Grossa, Rio Negro, Paranaguá i Guarapuava.

W Matto Grosso: Corumbá i Campo Grande

Agentów ma w kraju i zagranicą.

Dyskontuje weksle kupieckie w monecie krajowej i zagranicznej.

Pożycza pieniądze, robi tranzakcje kursowe.

Przyjmuje wypłaty do pierwszorządnych miast Europy, Ameryki północnej i południowej.

Złatwia przesyłki pieniężnymi czekami listownie lub telegraficznie.

Inkasuje weksle i inne tytuły.

Przyjmuje pieniądze w depozyt i kontaktant na wypłaty natychmiastowe, czasowo placąc dobry procent.

Ma specjalną kasę ludową za zezwoleniem rządu federalnego dla depozytów i oszczędności ludowych od 20\$000 do 5.000\$000.

Wydaje pożyczki dochodzące do 1.000\$000 za uprzednim tygodniowym uwiadomieniem.

Przyjmuje rzeczy wartościowe i apolisy do przechowania w specjalnej kasie.

Złatwia odbiór pieniędzy z kas rządowych municypalnych, spółkowych, fabrycznych i kupieckich.

ADRES TELEGRAFICZNY: BANMERCIO

CAIXA POSTAL 136

Robotników

czterech do układania drzew i dwóch karońników potrzebne KLASS IRMAOS... gaios. Novos — Palmeira naci mają pierwszeństwo... mniejsza placadzienna... Stosownie do zdolności robotnika podwyższa się placę... sząć się można do red... *Lud.

Fabryka „CAFE BRAZIL”.

MARCIN SZYNDA & Ska.

SKLEP ARTYKULÓW SPOŻYWCZYCH.

Kupujemy i sprzedajemy wszystkie produkty krajowe. Wielki skład cukru, kawy, soli, wódki, naty i t. d.

Sprzedają hurtownia i na rozdrób.

CURITYBA — PLAC TIRADENTES 19 — TELEFON 23

Filja: Kolonia Thomas Coetho.

Jeżeli kto chce tanio, dobrze i prędko dać wykonać bilety wizytowe, książki rachunkowe, listy i t. p. lub pieczęcie kauczukowe, albo kupić książki do nabożeństwa, krzyżki oraz inne dewocjonalia niech się zwróci do składu

CEZARA SCHULZA

W KURYTYBIE (Parana), UL. BARÃO DO SERRO AZUL N. 12 i 14

CENY NA WSZYŚKIE TOWARY ZNIŻONE.

W niezadłużeniu czasie nagładuje z Polski wielki wybór KSIĄZEK DO NABO-
ZINSTWA Z NOWYMI KALENDARZAMI I HISTORYCZNYCH które będą sprze-
dowane bieżąco w cenach bardzo przystępnych dla każdego.

Wizantki do chrztu św. w wielkim wyborze co dopiero nadeszły

Się Herkulesa

dodaje pivo z browaru

ATLANTICA przewyższa-

iacę wszystkie inne.

Na szczęście znalazł się goły ex-kapitan moskiewski, głodny a chętny zarobku. Ten mu wypisał memorjał, że aż miło »na strach wraha«.

A że memoriał ów proponował pewne interesa emigracyjne przeto sprawa oparła się o ministra rolnictwa, w którym też jej zupełnie niegrzecznie ukrecono...

A tu czas biegi i biegi i coraz trudniej było brazylijskie dostawać karbowanie.

Eks-kapitan poznawszy »akcję« Kozięgo z honorowego a mało intratnego zbiegł stanowiska i Kozi ku pomocy wstąpił, dawną czując ku »popom« sympatię i pomny Otcia Markijanna, dobrał sobie godnego współnika w osobie eks-popa Dworikowa, co w S. Paulo razem z Barsakowym choć nieszczęśliwie ale starannie innych gry na gitarze uczyli. Złamał za owe gitary zmusiła ich policja do szybkiego wyjazdu. A i w Rio nie obeszło się ani Dworikowi ani Koziemu bez spaceru w towarzystwie stróżów bezpieczeństwa do Policji Centralnej, z kąk ich żydostwo z trudem uwolniło.

W parę dni później jasnym było dla Kozięgo, że memoriał jego w Ministerstwie Rolnictwa należą dostanie odprawę i że po tem nie będzie innej rady chyba wzięć się do tłuczenia kamieni...

Przyjaciele starozakonni widząc że dalsza obecność Kozięgo może tylko zaszkodzić ich interesom, bo właśnie zjechał tu inny dyplomata żyd Rabinowicz jako »przedstawiciel« Litwy. »Abrahi Ministerstwo, płacząc przed Azevedo Marques nad losiem nieszczęsnego »dyplomaty« bez środków do życia. Nie wiemy czy z litości nad nieszczęsnym dyplomata, czy z innych jakich racji kazał Minister Spraw Zagranicznych kupić Koziemu i jego sekretarzowi, eks-popowi Dworikowi, bilety do Genui na »Prinsepsa Mofalda« i w d. 20 czerwca Kozi dyplomata opuścił Brazylię.

Czy wróci i kiedy o tem chyba Ojowie w Prudentopolis co powiedzieć mogą.

RAK.

Odpowiedź Redakcji
PANU J. O. W ITAYOPOLIS.

Wedle słusznego życzenia W. P. podajemy w tym numerze »Ludu« krótki przegląd stronnictw sejmowych. Jak W. P. widzi, »Wyzwolenie« należy do lewicy sejmowej. Ma 23 posłów, a opiera się na chłopach mało — lub bezrolnych i fernalach dworskich. Idzie ręką w rękę z posłem Stapińskim, który działa w Małopolsce i opiera się na tychsamych warstwach ludności. Wkrótce nastąpi zlanie się tych dwóch grup. Przewodniczy tych partji postępują bezwzględnie i powodują liczne strejki folwarczne w różnych częściach Polski. Zwłaszcza dwaj z nich Hołowko i Kwapiński, socjaliści jeżeli nie bolszewicy, zbuntowali bezrolnych i fernali do tego stopnia w lubińskim, płockim i łomżyńskim, że 87 tak zwanych przesłów wywołania wstąpiło podczas najazdu bolszewickiego do rewolucyjnych komitetów bolszewickich tak zwanych reworków. Przeszło czterdziestom z nich dowiedziono zdraździeckiego działania na szkodę ojczyzny, jak wydania księży lub obywateli niewygodnych w ręce wrogów i ci ulegli słusznej karze rozstrzelania za zradę kraju. Ludność powyższych powiatów zbuntowana przez tych dwóch agitatorów zamykała się przed naszym żołnierzem i odmawiała

mu wszelkiej pomocy gdy znękanie musiał ustępować przed wrogiem; dopiero obdarcie wieśniaków ze wszystkiego przez bolszewików nauczyło ich lepszemu rozumowi i wracające nasze wojsko z innem witali uczuciem. Gdyby W. Pan bliżej chciał się rozczłupać w tej sprawie, to polecić możemy przedewszystkiem »Myśl Niepodległą« Niemiejowskiego z pierwszych pięciu miesięcy bieżącego roku. Tam znajdzie W. P. szczegółowy opis zbrodnicznego działania tych agitatorów i okropne stąd skutki dla kraju. Zbieranie więc składek nakładki fundusz wyborczy »Wyzwolenia« byłoby popieraniem przewrotowej działalności tego stronnictwa. Niemniej socjaliści ostabiali odporność społeczeństwa, bo nie oddzielili się od komunistów do dnia dzisiejszego i właściwie tego uczynić nie mogą i tak zatrzymują się w połowie drogi. Komunizm bowiem jest ostatecznym celem socjalizmu i na tej zasadzie każdy socjalista powinien być bolszewikiem. Różnica między nimi taka, jak między żydem a izraelitą. Wogóle, należy odmówić składek ofiar na cele wyborcze jakiegokolwiek stronnictwa, któreby sprawy partyjne zamiast ogólnonarodowych chciało przenieść aż tu do Brazylii. W innych krajach więcej oświeconych istnienie stronnictwa splamionego zdradą kraju byłoby niemożliwe, u nas wobec ciemnoty wieśniaków, zwłaszcza w królestwie ich bierności i łatwowierności, jeszcze długo takie partie będą uwodziły naród i popychały do szkodliwych dla ojczyzny czynów.

Rozmaitości

POCZĄTEK LATA.

Z dniem 21-go grudnia b. r. rozpoczęło się lato na naszej półkuli południowej. Słońce stanęło na zwrotniku Koziorożca i świeci w południe prawie prostopadle, stan nasz Parana rozciąga się po obu stronach 25. równoleżnika, oddalonego zaledwie o półtora stopnia od granicy strefy gorącej, Ciepłota w pierwszym dniu tego astronomicznego lata wzniosła się do 42 stopni Celsjusza o godzinie drugiej po południu, a w nocy spadła do 20° Celsjusza. Różnica między ciepłotą dnia a nocy wynosiła 22 stopnie, jak wogóle waha się między 20 a 30 stopniami w ciągu roku. Wysokie położenie Parany, która w swej wschodniej części stanowi wyżynę przeciętnie na 800 metrów wzniesioną ponad poziom morza, łagodzi znacznie upały letnie, które na wybrzeżu morskim zwłaszcza, a także w zachodniej Paranie ozięsco, są po prostu zabójcze i nie do zniesienia. O gorącości łąta decyduje wyższe lub niższe położenie danego miejsca, gdyż słońce ogrzewając ziemię ogrzewa i powietrze przez promieniowanie od dołu ku górze. Im jakaś miejscowość wyżej położona, tem chłodniejsze i znośniejsze ma lato, im niżej — tem gorętsze i dokuczliwsze. Dla porównania podajemy czytelnikom wysokość kilku miejscowości w Paranie.

Najniżej, bo nad brzegiem morza leży port Paranagua; Morretes ma 9 metrów wysokości ponad poziom morza, Kurytyba 895 metrów, Campo Largo 951 metrów, Serrinha 1214 metrów, Palmas 851 metrów, rzeka Tibagy w górnym biegu 763 metrów, Ponta Grossa 949 metrów, rzeka Rio dos Patos 724 metrów, Serra da Esperança ma 1200 metrów, Guarapuawa 1102 metrów, a po-

tem ku zachodowi stan Parana powoli zniża się ku rzecze tejże nazwy t. j. Parana. Najchłodniejsza łąta z naszego stanu ma najwyższe położona Serrinha, a potem góry Esperança.

Odtąd w każdym numerze będziemy podawali tygodniową przeciętną ciepłotę dnia i nocy, na co prosimy z wiewu względów zwracać uwagę.

WODOSPADY.

Z okazji elektryfikacji kolei Central zwrócono uwagę na liczne wodospady.

Statystyka wykazała, że jest ich 265 w całej Brazylii, z czego przypada na stan Para 51, Amazonas 22, Maranhão 6, Mato Grosso 22, Goyaz 39, Pernambuco 4, Alagoas 9, Bahia 8, Espírito Santo 10, Rio de Janeiro 18, São Paulo 23, Minas Geraes 8, Parana 38, Santa Catharina 2, Rio Grande do Sul 5. Statystyka wykazała dalej, że 15 stanów ma wodospady nadające się bardzo do elektryfikacji kolei.

O MUCHACH.

W jednej z gazet ludowych czytamy:
Gdzie rodzi się mucha? We wszelkim brudzie, nie ma dla niej brudu zbyt wielkiego.

Dokąd mucha leci, gdy się zerwie z gnoju lub wylubiej przez kogoś śliny? — Do izby, do spiżarni, w ogóle tam, gdzie jest jakie jadlo.

Co mucha tam robi? — Siada na chlebie, na cukrze i na każdym jadle. Wpija łapki w masło, i kapie się w mleko.

Czy mucha siada na człowieku chorym na suchoty, tyfus lub cholere? — Siada i może potem przelecieć na ciebie.

Czy mucha jest niebezpieczną? — Tak mucha jest wrogiem gorszym dla człowieka, niż dzikie zwierzęta i jady jadowite.

Jakie choroby może przynieść mucha na ciebie? — Tyfus, suchoty, cholere, grype i inne.

Jak przenosi zarazki tych chorób? — Na skrzydełkach i łapkach kosmatych.

Czy muchy zabijają kogo, przenosząc zarazę? — Zabijają więcej żołnierzy podczas wojny, niż kule ze strzelb i armat.

Gdzie najczęściej chorują ludzie na tyfus, suchoty, grype, cholere i inne choroby zaraźliwe? — Tam gdzie jest najwięcej much.

A gdzie jest najwięcej much? — Tam gdzie jest najwięcej brudu.

Dla czego powinniśmy tępić muchy? — Dla tego, żeby one nas nie tępiły.

Jak powinniśmy tępić muchy? — Przez utrzymywanie czystości, usuwanie brudu z mieszkania i dokoła domu, przez przykrywanie przed niemi wszelkiego jada, przez używanie lepkiego papieru do łapania much, przez zalewanie śmieci naftą, przez bielenie ścian wapnem, pomieszaniem z ałunem.

**KONSULAT RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ W KURYTYBIE.**

OKÓLNIAK PRASOWY N. 54

Ponieważ z wielu miejscowości nadsyłane są pocztą pieniądze do Konsulatu, a w kopertach niema załączonego listu, ani nazwiska nadawcy (nawet na kopertach), przeto Konsulat zwraca się do interesowanych, aby zawsze podawali swe nazwisko, oraz cel na jaki są pieniądze

przeznaczone. Obecnie znajduje się w Konsulacie kilka takich kwot nadesłanych z Rio Grande do Sul z Boa Vista i innych miejscowości, kwoty te zostały złożone w depozycie Konsulatu, aż do czasu nadesłania odpowiednich zawiadomień od nadawców.

Korespondencje.

Rio Grande do Sul, Sede Treze de Maio, dnia 11-go grudnia.

Szanowny Redaktorze!

Proszę jaknajprzejmniej o umieszczenie w swym poczciwym piśmie, uroczystości która się odbyła w naszym mieście dnia 8-go grudnia bieżącego roku. Już z braskiem dnia zaczęły nadołagać tu parafjan z bliższych i z dalszych okolic i te uroczystości gdyż miało się odbyć poświęcenie dzwonów, które prawda że nam zwiastowały uroczystości i smutku, ale nie były chęczone.

Mielśmy tutaj kaciółtek, ale w takim znajdował się już stano, że w dniu deszczowe, trudno było znaleźć miejsca gdzie by nie padało.

Az dopiero z przybyciem do naszej parafji przew. ks. Jana Schmidta zmieniło się na lepsze, gdyż zaraz po przybyciu zajął się energicznie zbieraniem składek na budowę nowego kościoła a który jest prawie na ukończeniu z łaski Pana Boga,

Parafjanin.

Przedmioty ze złota i brylanty; wielki wybór zegarków, przedmiotów metalowych i srebrnych znajdziesz u

Roberta Raedera
Rua 15 de Novembro N. 77.

sprzedają z powodu przenoszenia się po cenach najniższych, poniżej wszelkiej konkurencji.

Korzystajcie ze sposobności!

A Colonial

Na rogu Praça Osorio i ulicy
Commendador Araujo N 1 i 3.

MA WIELKI SKŁAD RESZTEK RÓŻNEGO RODZAJU TOWARÓW PO CENACH NAJNIŻSZYCH.

**Sprzedaje się hurtownie i detalicznie.
Korzystajcie! Korzystajcie!**